Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (viies koda)

29. aprill 2021 *

Eelotsusetaotlus – Eelotsuse kiirmenetlus – Õigusalane koostöö kriminaalasjades – Raamotsus 2002/584/JSK – Euroopa vahistamismäärus – Täitmata jätmise vabatahtlikud alused – Artikli 4 punkt 5 – Tagaotsitav, kelle suhtes on samade tegude eest kolmandas riigis tehtud lõplik kohtuotsus – Karistus, mis on kantud või mida ei saa enam karistuse mõistnud riigi õiguse alusel täita – Rakendamine – Vahistamismäärust täitva õigusasutuse kaalutlusõigus – Mõiste „samad teod“ – Karistuse kandmisest osaline vabastamine üldise armuandmise raames kohtuvälise asutuse poolt

Kohtuasjas C-665/20 PPU,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Rechtbank Amsterdami (Amsterdami esimese astme kohus, Madalmaad) 7. detsembri 2020. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 7. detsembril 2020, Euroopa vahistamismääruse täitmise menetluses järgmise isiku suhtes:

X,

EUROOPA KOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president E. Regan, Euroopa Kohtu president K. Lenaerts viienda koja presidendi ülesannetes, kohtunikud M. Ilešič (ettekandja), C. Lycourgos ja I. Jarukaitis,

kohtujurist: G. Hogan,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikku menetlust ja 3. märtsi 2021. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– X, esindajad: *advocaten* D. W. H. M. Wolters ja S. W. Kuijpers,

– Openbaar Ministerie, esindajad: N. Bakkenes ja K. van der Schaft,

– Madalmaade valitsus, esindajad: M. K. Bulterman ja J. Langer,

– Saksamaa valitsus, esindajad: J. Möller, M. Hellmann ja F. Halabi,

– Euroopa Komisjon, esindajad: M. Wasmeier ja F. Wilman,

olles 15. aprilli 2021. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (EÜT 2002, L 190, lk 1; ELT eriväljaanne 19/06, lk 34), muudetud nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsusega 2009/299/JSK (ELT 2009, L 81, lk 24) (edaspidi „raamotsus“), artikli 4 punkti 5 tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud seoses Amtsgericht Berlin-Tiergarteni (Berlin-Tiergarteni piirkonna esimese astme kohus, Saksamaa) poolt 19. septembril 2019 X-i suhtes kriminaalmenetluse läbiviimiseks tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmisega Madalmaades.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Schengeni lepingu rakendamise konventsioon

3 Schengenis (Luksemburg) 19. juunil 1990 alla kirjutatud ja 26. märtsil 1995 jõustunud konventsiooni, millega rakendatakse 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingut Beneluxi Majandusliidu riikide, Saksamaa Liitvabariigi ja Prantsuse Vabariigi valitsuste vahel nende ühispiiridel kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta (EÜT 2000, L 239, lk 19; ELT eriväljaanne 19/02, lk 9; edaspidi „Schengeni lepingu rakendamise konventsioon“), III jaotise 3. peatüki „*Ne bis in idem* põhimõtte rakendamine“ artiklis 54 on ette nähtud:

„Isikut, kelle suhtes üks konventsiooniosaline on langetanud lõpliku kohtuotsuse, ei või teine konventsiooniosaline sama teo eest vastutusele võtta, tingimusel et kui isikule on karistus määratud, on ta selle ära kandnud või kannab seda või seda ei saa otsuse langetanud konventsiooniosalise õiguse alusel enam täitmisele pöörata.“

Raamotsus

4 Raamotsuse põhjendustes 5, 6, 10 ja 12 on märgitud:

„(5) Tulenevalt eesmärgist kujundada Euroopa Liit vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevaks alaks tuleks kaotada liikmesriikidevaheline väljaandmine ja asendada see õigusasutustevahelise üleandmissüsteemiga. […]

(6) Käesolevas raamotsuses sätestatud Euroopa vahistamismäärus on esimene kindel meede kriminaalõiguse valdkonnas, millega kohaldatakse vastastikuse tunnustamise põhimõtet, mida Euroopa Ülemkogu nimetas õigusalase koostöö nurgakiviks.

[…]

(10) Euroopa vahistamismääruse toimimine põhineb suurel liikmesriikidevahelisel usaldusel. Selle kohaldamise võib peatada ainult siis, kui üks liikmesriik on raskelt ja jätkuvalt rikkunud [EL lepingu] artikli 6 lõikes 1 sätestatud põhimõtteid ja kui rikkumise on nimetatud lepingu artikli 7 lõike 1 alusel kindlaks teinud nõukogu ja sellel on artikli 7 lõikes 2 sätestatud tagajärjed.

[…]

(12) Käesolev raamotsus austab põhiõigusi ja järgib põhimõtteid, mida tunnustatakse [EL lepingu] artiklis 6 ja mis on kajastatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas, eelkõige selle VI peatükis. […]“.

5 Raamotsuse artiklis 1 „Euroopa vahistamismääruse määratlus ja selle täitmise kohustus“ on sätestatud:

„1. Euroopa vahistamismäärus on liikmesriigi väljaantud kohtuotsus, et teine liikmesriik võtaks tagaotsitava vahi alla ja annaks ta üle kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmise või vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks.

2. Liikmesriigid täidavad mis tahes Euroopa vahistamismääruse vastastikuse tunnustamise põhimõtte alusel ja vastavalt käesoleva raamotsuse sätetele.

3. Käesolev raamotsus ei mõjuta kohustust austada põhiõigusi ja õiguse üldpõhimõtteid, mis on kirja pandud [EL lepingu] artiklis 6.“

6 Raamotsuse artiklis 3 „Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmise kohustuslikud alused“ on sätestatud:

„Vahistamismäärust täitva liikmesriigi õigusasutus (edaspidi „vahistamismäärust täitev õigusasutus“) kohustub keelduma Euroopa vahistamismääruse täitmisest järgmistel juhtudel:

1. kui vahistamismääruse aluseks oleva süüteo puhul on vahistamismäärust täitvas liikmesriigis antud amnestia ning kui see riik oli pädev uurima süütegu siseriikliku kriminaalõiguse alusel;

2. kui vahistamismäärust täitev õigusasutus teab, et tagaotsitava suhtes on samade tegude eest teises liikmesriigis langetatud lõplik kohtuotsus ning kui sellega on määratud karistus, on see karistus kantud või on see sel ajal kandmisel või ei saa seda enam karistuse määranud liikmesriigi õiguse alusel täita;

3. kui isikut, kelle suhtes Euroopa vahistamismäärus on tehtud, ei saa seoses tema vanusega võtta vahistamismääruse teinud riigi õiguse alusel kriminaalvastutusele vahistamismääruse aluseks olevate tegude eest.“

7 Raamotsuse artiklis 4 „Euroopa vahistamismääruse täitamata jätmise vabatahtlikud alused“ on ette nähtud:

„Vahistamismäärust täitev õigusasutus võib keelduda Euroopa vahistamismääruse täitmisest, kui:

[…]

5. kui vahistamismäärust täitev õigusasutus teab, et tagaotsitava suhtes on samade tegude eest kolmandas riigis tehtud lõplik kohtuotsus ning kui sellega on määratud karistus, on see kantud või täitmisel või ei saa seda enam karistuse määranud riigi õiguse alusel täita;

[…]“.

Liikmesriigi õigus

8 Raamotsus võeti Madalmaade õigusesse üle Euroopa vahistamismäärust ja liikmesriikidevahelist üleandmiskorda käsitleva Euroopa Liidu Nõukogu raamotsuse 29. aprilli 2004. aasta rakendamise seadusega (wet tot implementatie van het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie betreffende

het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten van de Europese Unie) (*Stb*. 2004, nr 195), mida on viimati muudetud 22. veebruari 2017. aasta seadusega (*Stb*. 2017, nr 82) (edaspidi „OLW“).

9 OLW artikli 9 lõike 1 punktides d ja e, millega võetakse üle raamotsuse artikli 3 punkt 2 ja artikli 4 punkt 5, on sätestatud:

„Tagaotsitava üleandmine ei ole lubatav teo puhul, milles:

[…]

d. Madalmaade kohus on teinud selle isiku suhtes õigeksmõistva otsuse või menetluse lõpetanud või milles muu Euroopa Liidu liikmesriigi või kolmanda riigi kohus on teinud selle isiku suhtes samaväärse lõpliku otsuse;

e. isik on kohtuotsusega süüdi mõistetud ja
   1. karistus on kantud või kohtuotsusega määratud muu meede täitmisele pööratud;
   2. karistust või kohtuotsusega määratud muud meedet ei ole enam võimalik täitmisele pöörata või selle täitmist jätkata;
   3. isiku süü tuvastati, ent talle ei mõistetud karistust ega määratud muud meedet;
   4. karistus on kantud või muu meede on täidetud Madalmaades;

[…]“.

10 OLW artikli 28 lõikes 2 on sätestatud:

„Kui rechtbank [(esimese astme kohus)] leiab […], et üleandmine ei ole lubatav […], teeb ta üleandmisest keeldumise otsuse.“

Saksa õigus

11 Karistusseadustiku (Strafgesetzbuch) § 51 „Karistusaja hulka arvamine“ lõikes 3 on sätestatud:

„Kui isikut on sama teo eest karistatud välismaal, siis arvatakse uue karistuse hulka välismaal mõistetud ja veel kandmata karistuse osa.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

12 Amtsgericht Berlin-Tiergarten (Berlin-Tiergarteni piirkonna esimese astme kohus) tegi 19. septembril 2019 X-i suhtes Euroopa vahistamismääruse, mille eesmärk oli tema üleandmine kriminaalmenetluse läbiviimiseks seoses 30. oktoobril 2012. aastal Berliinis (Saksamaa) väidetavalt X-i poolt toime pandud tegudega.

13 Väidetavalt sidus X sel päeval noaga ähvardades kinni oma toonase elukaaslase Y-i ja viimase 10-aastase tütre Z-i. Seejärel vägistas ta Y-i ning pärast seda tekitas talle püsiva kehavigastuse. Enne Y-i kodust lahkumist tõkestas ta Y-i ja Z-i tapmise eesmärgil uksed, mis viisid tubadesse, kus nad vastavalt kinniseotutena viibisid.

14 Kuriteod, millega seoses üleandmist taotletakse, on järgmised:

– elukaaslase tahtliku tapmise katse;

– elukaaslase alaealise tütre mõrva katse;

– elukaaslase vägistamine;

– elukaaslasele raskete kehavigastuste tekitamine;

– elukaaslaselt tahtlik vabaduse võtmine, ja

– elukaaslase alaealiselt tütrelt tahtlik vabaduse võtmine.

15 Selle Euroopa vahistamismääruse alusel peeti X Madalmaades kinni ja toimetati 18. märtsil 2020 eelotsusetaotluse esitanud kohtusse.

16 Ta teatas sellele kohtule, et ei nõustu enda üleandmisega Saksamaa õigusasutustele, ning ta võeti kuni tema suhtes otsuse tegemiseni vahi alla.

17 Enda üleandmise kohta esitatud vastuväites tugines X *ne bis in idem*'i põhimõttele, väites eelkõige, et samade tegude eest on tema suhtes juba tehtud lõplik kohtuotsus kolmandas riigis ehk Iraanis.

18 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu poolt tuvastatu kohaselt oli X Iraanis kohtu all ülalnimetatud tegude eest, välja arvatud Y-lt vabaduse võtmine, mille koosseisulised tunnused olid siiski hõlmatud Y-i tahtliku tapmise katse kvalifikatsiooniga.

19 X mõisteti Iraanis kriminaalasjas tehtud lõpliku kohtuotsusega süüdi Y-le raskete kehavigastuste tekitamises ning Y-i ja Z-i tapmise katses. Ta mõisteti aga lõplikult õigeks Y-i vägistamise ja Z-ilt tahtliku vabaduse võtmise süüdistuses.

20 Vastavalt Iraani õigusele pidi X talle süüks arvatud tegude eest karistusena mõistetud vabadusekaotuslikest karistustest ära kandma üksnes kõige raskema ehk seitsme aasta ja kuue kuu pikkuse vangistuse. Valdava osa sellest karistusest kandis ta ära ja karistuse kandmata osast vabastati ta revolutsiooni juhi poolt Iraani revolutsiooni 40. aastapäeva puhul antud üldamnestia alusel.

21 Y-le tekitatud raskete kehavigastuste eest pandi X-le lisaks *diya* (rahasumma) tasumise kohustus. Kuna X oli maksejõuetu, lubati tal teha maksed osade kaupa, tasudes esimese maksena 200 000 000 Iraani riaali (IRR) (umbes 4245 eurot) ning seejärel iga kuu 2% *diya* summast. X vabastati Iraanis 5. mail 2019 pärast seda, kui ta oli tasunud esimese makse ja esimese igakuise makse. 7. septembril 2020 tegid Iraani asutused tema suhtes vahistamismääruse, kuna ta ei tasunud edasisi makseid ette nähtud tähtpäevaks.

22 Eelotsusetaotluse esitanud kohtus väidab X, et Iraanis viidi tema suhtes läbi kriminaalmenetlus ning tehti lõplik kohtuotsus samade tegude eest, millega seoses taotletakse tema üleandmist Euroopa vahistamismääruse alusel. Ta väidab, et osades tegudes mõisteti ta lõplikult õigeks, teises osas aga karistati teda vangistusega, mille ta on praktiliselt täielikult ära kandnud ja mille allesjäänud osa peaks olema kaetud käesoleva kohtuotsuse punkti 20 nimetatud armuandmisega. Lisaks sellele väidab X, et *diya* näol ei ole tegemist karistuse ega muu meetmega, vaid kannatanule tekitatud kahju hüvitamise kohustusega.

23 X järeldab sellest, et OLW artikli 9 lõike 1 punkti d ja punkti e alapunkti 1 kohaselt tuleks keelduda tema suhtes tehtud Euroopa vahistamismääruse alusel tema Saksamaa asutustele üleandmisest. Eelkõige väidab ta, et OLW artikli 9 lõikes 1 ei eristata kuidagi teises liikmesriigis tehtud lõplikku kohtuotsust ja kolmandas riigis tehtud lõplikku kohtuotsust. Nõnda on Madalmaade seadusandja kasutanud raamotsusega liikmesriikidele antud võimalust keelduda üleandmisest kolmandas riigis tehtud lõpliku kohtuotsuse ja seal karistuse täieliku ärakandmise korral ja järelikult peavad Madalmaade kohtud vastavalt toimima.

24 Openbaar Ministerie (Madalmaade prokuratuur) leiab kõigepealt, et väitega, mis puudutab X-i varasemat karistamist Iraanis, ei saa nõustuda. Kolmandas riigis mõistetud karistuse puhul tuleks eelotsusetaotluse esitanud kohtul kui raamotsuse artikli 4 punkti 5 järgi vahistamismäärust täitval õigusasutusel OLW artikli 9 lõike 1 punkt e kohaldamata jätta ja hinnata, kas Iraanis tehtud süüdimõistvat kohtuotsust on aluslepingutest või tavast tuleneva vastastikuse usalduse alusel võimalik vastastikku tunnustada. Võttes arvesse diplomaatiliste suhete katkemist ja õigusalase koostöö puudumist Iraani Islamivabariigiga, samuti oluliste erinevuste esinemist liidu liikmesriikide õigussüsteemide ja Iraani Islamivabariigi õigussüsteemi vahel, ei ole Iraani õigussüsteemi vastu sellist usaldust. Prokuratuur järeldab sellest, et X-i suhtes tehtud süüdimõistev kohtuotsus ei saa olla Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmise õiguspäraseks põhjuseks.

25 Teise võimalusena väidab prokuratuur, et selle vahistamismääruse täitmine ei ole OLW artikli 9 lõike 1 punktiga e vastuolus, kuna Iraanis mõistetud karistust ei ole veel täielikult ära kantud ja seda on võimalik hiljem täita. Prokuratuur tugineb selles osas Iraani ametivõimude poolt X-i suhtes tehtud vahistamismäärusele, kuna viimane ei ole järginud *diya* tasumiseks määratud tähtaegu. Prokuratuur väidab samuti täiendavalt, et kuna Iraani kohtud ei ole teinud otsust Y-lt vabaduse võtmise süüdistuses, tuleks lubada X-i üleandmist sellel alusel.

26 Nendel asjaoludel kahtleb eelotsusetaotluse esitanud kohus eeskätt selles, kas raamotsuse artikli 4 punkt 5 on Madalmaade õigusesse nõuetekohaselt üle võetud. Täpsemalt märgib ta, et selles sättes on loetletud Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmise vabatahtlikud alused, ent OLW artikli 9 lõikes 1 on ette nähtud, et selliste aluste esinemisel tuleb täitmisest keelduda, ning vahistamismäärust täitval õigusasutusel ei ole selles osas mingisugust kaalutlusõigust.

27 Seejärel märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et tuvastamaks, kas ta peab keelduma OLW artikli 9 lõike 1 punkti e järgi X-i üleandmisest Y-lt tahtliku vabaduse võtmise eest, peab ta kontrollima, kas see tegu, mida X-le heidetakse ette Saksamaal, ja Y-i tahtliku tapmise katse, milles Y mõisteti süüdi Iraanis, on „samad teod“ OLW artikli 9 lõike 1 ja raamotsuse artikli 4 punkti 5 tähenduses.

28 Mis puudutab viimasena nimetatud tegusid, mille eest on X Iraanis lõpliku kohtuotsusega süüdi mõistetud, siis märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et küsimus, kas ta peab keelduma kõnealuse Euroopa vahistamismääruse täitmisest täielikult või osaliselt, sõltub raamotsuse artikli 4 punktis 5 ette nähtud sellise tingimuse ulatusest, mis puudutab olukorda, kui samade tegude eest on kolmandas riigis tehtud lõplik kohtuotsus ja selles mõistetud karistus „on kantud või ei saa seda enam karistuse määranud riigi õiguse alusel täita“.

29 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on tekkinud eelkõige küsimus, kas artikli 4 punkti 5 kohaldamisel tuleb arvestada seda, et X-le anti Iraanis armu.

30 Kuna vastus küsimusele, kas X-i suhtes tehtud Euroopa vahistamismäärust saab täita, sõltub raamotsuse artikli 4 punkti 5 tõlgendusest, otsustas Rechtbank Amsterdam (Amsterdami esimese astme kohus, Madalmaad) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [raamotsuse] artikli 4 punkti 5 tuleb tõlgendada nii, et kui liikmesriik otsustab selle sätte riigisisesesse õigusesse üle võtta, peab vahistamismäärust täitval õigusasutusel olema kaalutlusõigus küsimuses, kas Euroopa vahistamismääruse täitmisest keelduda või mitte?

2. Kas [raamotsuse] artikli 4 punktis 5 sisalduvat mõistet „samad teod“ ning selle raamotsuse artikli 3 punktis 2 sisalduvat samasugust mõistet tuleb tõlgendada ühtmoodi, ning kui mitte, siis kuidas tõlgendada seda mõistet esimesena nimetatud sätte tähenduses?

3. Kas [raamotsuse] artikli 4 punktis 5 sätestatud tingimust, mis puudutab seda, et karistus on „kantud […] või ei saa seda enam karistuse määranud riigi õiguse alusel täita“, tuleb tõlgendada nii, et see tingimus on täidetud, kui tagaotsitav on samade tegude eest lõplikult süüdi mõistetud ja karistatud

vangistusega, mille ta on karistuse mõistnud riigis osaliselt ära kandnud ja mille ärakandmata osa kandmisest on ta vabastatud selle riigi kohtuvälise asutuse otsusega, mis puudutab üldist armuandmist ka sellistele raskete kuritegude eest karistatutele nagu tagaotsitav ja mis ei põhine mõistlikel karistuspoliitilistel kaalutlustel?“

Kiirmenetluse kohaldamise taotlus

31 Eelotsusetaotluse esitanud kohus esitas taotluse lahendada käesolev eelotsusetaotlus Euroopa Kohtu kodukorra artikli 107 lõike 1 alusel eelotsuse kiirmenetluses.

32 Esiteks tuleb märkida, et käesolev eelotsusetaotlus puudutab sellise raamotsuse tõlgendamist, mis kuulub EL toimimise lepingu kolmanda osa V jaotisega reguleeritud valdkonda, mis puudutab vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala. Seega kuulub see kodukorra artiklis 107 määratletud kiirmenetluse kohaldamisalasse ja järelikult võib seda lahendada eelotsuse kiirmenetluses.

33 Teiseks on Euroopa Kohtu praktika kohaselt oluline võtta arvesse asjaolu, et põhikohtuasjas kõnesolevalt isikult on käesoleval ajal võetud vabadus ja tema vahi all pidamine sõltub põhikohtuasja vaidluse lahendusest (17. detsembri 2020. aasta kohtuotsus Openbaar Ministerie (vahistamismääruse teinud õigusasutuse sõltumatus), C-354/20 PPU ja C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, punkt 28 ja seal viidatud kohtupraktika).

34 Eelotsusetaotlusest nähtub, et X peeti kinni tema suhtes tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmise raames ning kinnipidamise jätkumine sõltub Euroopa Kohtu vastusest eelotsuse küsimustele.

35 Neil asjaoludel otsustas Euroopa Kohtu viies koda 18. detsembril 2020 ettekandja-kohtuniku ettepanekul ja pärast kohtujuristi ärakuulamist rahuldada eelotsusetaotluse esitanud kohtu taotluse lahendada käesolev eelotsusetaotlus kiirmenetluses.

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

36 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas raamotsuse artikli 4 punkti 5 tuleb tõlgendada nii, et kui liikmesriik otsustab selle sätte oma riigisisesesse õigusesse üle võtta, peab vahistamismäärust täitval õigusasutusel olema kaalutlusõigus tuvastamisel, kas Euroopa vahistamismääruse täitmisest tuleb keelduda selles sättes nimetatud alusel või ei tule seda teha.

37 Kõigepealt tuleb meelde tuletada, et raamotsus, mis viib sisse kuritegude toimepanemises süüdi mõistetute või kahtlustatavate üleandmise lihtsustatud ja tõhusa süsteemi, on mõeldud hõlbustama ja kiirendama õigusalast koostööd, et aidata saavutada eesmärki kujundada liit vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevaks alaks, põhinedes suurel usaldusel, mis peab liikmesriikide vahel olema (11. märtsi 2020. aasta kohtuotsus SF (Euroopa vahistamismäärus – vahistamismäärust täitvasse riiki tagasitoomise tagatis), C-314/18, EU:C:2020:191, punkt 38 ja seal viidatud kohtupraktika).

38 Raamotsusega reguleeritud valdkonnas tähendab vastastikuse tunnustamise põhimõte, mis kujutab endast – nagu tuleneb eelkõige raamotsuse põhjendusest 6 – kriminaalasjades tehtava õigusalase koostöö nurgakivi, raamotsuse artikli 1 lõike 2 kohaselt seda, et liikmesriigid on põhimõtteliselt kohustatud Euroopa vahistamismääruse täitma vastastikuse tunnustamise põhimõtte alusel ja vastavalt selle raamotsuse sätetele (11. märtsi 2020. aasta kohtuotsus SF (Euroopa vahistamismäärus – vahistamismäärust täitvasse riiki tagasitoomise tagatis), C-314/18, EU:C:2020:191, punkt 39 ja seal viidatud kohtupraktika).

39 Eeltoodust nähtub, et vahistamismäärust täitvad õigusasutused võivad põhimõtteliselt keelduda sellise vahistamismääruse täitmisest vaid ammendavalt loetletud alustel, mis on raamotsuses ette nähtud. Järelikult, kui Euroopa vahistamismääruse täitmine kujutab endast põhimõtet, siis on täitmisest keeldumine erand, mida tuleb tõlgendada kitsalt (17. detsembri 2020. aasta kohtuotsus Openbaar Ministerie (vahistamismääruse teinud õigusasutuse sõltumatus), C-354/20 PPU ja C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, punkt 37 ja seal viidatud kohtpraktika).

40 Raamotsuse artiklis 3 on sõnaselgelt sätestatud Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmise kohustuslikud alused ning selle artiklites 4 ja 4a selle täitamata jätmise vabatahtlikud alused (vt selle kohta 11. märtsi 2020. aasta kohtuotsus SF (Euroopa vahistamismäärus – vahistamismäärust täitvasse riiki tagasitoomise tagatis), C-314/18, EU:C:2020:191, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika).

41 Raamotsuse artiklis 4 loetletud täitmata jätmise vabatahtlike aluste kohta nähtub Euroopa Kohtu praktikast, et liikmesriikidel on raamotsuse ülevõtmisel kaalutlusõigus. Seega on liikmesriigid vabad otsustama, kas võtta need alused oma riigisisesesse õigusesse üle või mitte. Ka võivad nad piirata olukordi, milles täitev õigusasutus võib keelduda Euroopa vahistamismäärust täitmast, lihtsustades seega tagaotsitavate üleandmist vastavalt raamotsuse artikli 1 lõikes 2 kehtestatud vastastikuse tunnustamise põhimõttele (vt selle kohta 6. oktoobri 2009. aasta kohtuotsus Wolzenburg, C-123/08, EU:C:2009:616, punktid 58, 59 ja 61).

42 Lisaks tuleb märkida, et raamotsuse artikli 4 sõnastuse järgi „võib keelduda“ vahistamismäärust täitev õigusasutus Euroopa vahistamismääruse täitmisest selle artikli punktides 1–7 loetletud alustel, mille hulgas on asjaolu, et see asutus teab, et tagaotsitava suhtes on samade tegude eest kolmandas riigis tehtud lõplik kohtuotsus ning kui sellega on mõistetud karistus, on see kantud või täitmisel või ei saa seda enam karistuse mõistnud riigi õiguse alusel täita.

43 Raamotsuse artikli 4 sõnastusest ja eelkõige tegusõna „võima“ kasutamisest koos tegusõnaga „keelduda“, kui lause alus on vahistamismäärust täitev õigusasutus, nähtub seega, et sellel õigusasutusel endal peab olema kaalutlusõigus küsimuses, kas keelduda Euroopa vahistamismääruse täitmisest artiklis 4 nimetatud alustel või mitte (vt selle kohta 13. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Sut, C-514/17, EU:C:2018:1016, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).

44 Sellest järeldub, et kui liikmesriigid otsustavad üle võtta ühe või mitu raamotsuse artiklis 4 ette nähtud täitmata jätmise vabatahtlikku alust, ei saa nad ette näha, et õigusasutused on kohustatud keelduma mis tahes Euroopa vahistamismääruse täitmisest, mis vormiliselt kuulub nende aluste kohaldamisalasse, ilma et neil oleks võimalik arvesse võtta iga konkreetse juhtumi asjaolusid.

45 Raamotsuse artikli 4 sellist tõlgendust kinnitab selle artikli kontekst.

46 Esiteks, nagu Euroopa Kohus on korduvalt rõhutanud, kujutab Euroopa vahistamismääruse täitmine endast põhimõtet, täitmisest keeldumine seevastu erandit, mida tuleb tõlgendada kitsalt (vt selle kohta 11. märtsi 2020. aasta kohtuotsus SF (Euroopa vahistamismäärus – vahistamismäärust täitvasse riiki tagasitoomise tagatis), C-314/18, EU:C:2020:191, punkt 39).

47 Ent nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 44, kui riigisisene õigusnorm võtab vahistamismäärust täitvalt õigusasutuselt võimaluse võtta arvesse iga konkreetse juhtumi asjaolusid, mis võiksid ajendada teda asuma seisukohale, et üleandmisest keeldumise tingimused ei ole põhimõtteliselt täidetud, asendaks see raamotsuse artiklis 4 ette nähtud lihtsalt keeldumise võimaluse tõelise kohustusega, muutes täitmisest keeldumise erandi hoopis põhimõtteks.

48 Teiseks tuleb raamotsuse artikli 4 sõnastust võrrelda artikli 3 sõnastusega, milles on vastavalt selle pealkirjale ette nähtud „täitmata jätmise kohustuslikud alused“, mille esinemisel vahistamismäärust täitev õigusasutus „kohustub keelduma“ Euroopa vahistamismääruse täitmisest. Seega ei ole vahistamismäärust täitval õigusasutusel raamotsuse artikli 3 järgi mingit kaalutlusõigust.

49 Lisaks on raamotsuse artikli 4 punkti 5 sõnastus ise peaaegu identne selle artikli 3 punkti 2 sõnastusega, kuid ainult esimene puudutab isikut, kelle suhtes on samade tegude eest tehtud lõplik kohtuotsus „kolmandas riigis“, samas kui teine puudutab isikut, kelle suhtes on samade tegude eest langetatud lõplik kohtuotsus „teises liikmesriigis“.

50 See, et vahistamismäärust täitval õigusasutusel puudub raamotsuse artikli 3 punktis 2 ette nähtud täitmata jätmise aluse kohaldamisel kaalutlusõigus, tuleneb aga nõudest järgida *ne bis in idem*'i põhimõtet, mis on sätestatud liidu põhiõiguste harta artiklis 50.

51 See põhimõte, nagu see on tagatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 50, tähendab, et isikut ei tohi uuesti kohtu alla anda kuriteo eest, milles ta on „liidu territooriumil“ õigeks või süüdi mõistetud.

52 Selle kohta tuleb märkida, et liidu õigus tugineb põhieeldusele, et iga liikmesriik jagab kõikide teiste liikmesriikidega – ja ühtlasi tunnistab, et teised liikmesriigid jagavad ka temaga – teatud hulka ühiseid väärtusi, millel liit rajaneb, nagu on täpsustatud ELL artiklis 2 (24. septembri 2020. aasta kohtuotsus Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (erikohustuse reegel) (C-195/20 PPU, EU:C:2020:749), punkt 30). See eeldus tähendab ja õigustab liikmesriikide vastastikust usaldust, eelkõige nende vastavates karistusõiguse süsteemides.

53 Vastastikuse usalduse põhimõtte kohaselt on iga liikmesriik kohustatud vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala osas eeldama – välja arvatud juhul, kui esineb erandlikke asjaolusid –, et kõik ülejäänud liikmesriigid järgivad liidu õigust ja eriti liidu õiguses tunnustatud põhiõigusi (17. detsembri 2020. aasta kohtuotsus Openbaar Ministerie (vahistamismääruse teinud õigusasutuse sõltumatus), C-354/20 PPU ja C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika).

54 Selline vastastikune usaldus on ka Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni osalisriikide vahel, mille artikliga 54 on vastuolus see, kui isiku, kelle suhtes üks konventsiooniosaline on langetanud lõpliku kohtuotsuse, „võtab vastutusele“ teine konventsiooniosaline (29. juuni 2016. aasta kohtuotsus Kossowski, C-486/14, EU:C:2016:483, punkt 50 ja seal viidatud kohtupraktika).

55 Seevastu ei saa põhimõtteliselt eeldada usaldust nende kolmandate riikide karistusõiguse süsteemide vastu, kes ei ole selle kokkuleppe osalised või kellel puuduvad privilegeeritud suhted liiduga, mis tähendab, et vahistamismäärust täitval õigusasutusel on raamotsuse artikli 4 punkti 5 järgi kaalutlusõigus hindamisel, kas kõiki üksikjuhtumi asjaolusid arvestades, mille hulgas on eelkõige tagaotsitava suhtes kohtuotsuse tegemise ja vajaduse korral talle mõistetud karistuse täitmise tingimused, tuleb tal Euroopa vahistamismääruse täitmisest keelduda.

56 See tõlgendus on kooskõlas ka raamotsuse artikli 4 punkti 5 eesmärgiga, milleks on – nagu tuleneb selle sätte sõnastusest ja ELTL artikli 67 lõikest 1 – võimaldada vahistamismäärust täitval õigusasutusel tagada tagaotsitavale õiguskindlus, võttes arvesse asjaolu, et tema suhtes on samade tegude eest kolmandas riigis tehtud lõplik kohtuotsus, ning kui sellega on mõistetud karistus, on see kantud või täitmisel või ei saa seda enam karistuse mõistnud riigi õiguse alusel täita (vt analoogia alusel Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni artikli 54 kohta 29. juuni 2016. aasta kohtuotsus Kossowski, C-486/14, EU:C:2016:483, punkt 44).

57 Siinkohal on oluline märkida, et tingimus, et karistus on kantud või täitmisel või ei saa seda enam karistuse mõistnud riigi õiguse alusel täita, ja mis tähendab iseenesest, et kui see ei ole täidetud, tuleb tagaotsitav üle anda, et tema suhtes saaks läbi viia kriminaalmenetluse või talle mõistetud vabadusekaotusliku karistuse saaks täide viia, aitab kaasa Euroopa vahistamismääruse mehhanismi eesmärgi saavutamisele, milleks on hoolitseda selle eest, et vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal ei jääks kuritegu karistamata (vt selle kohta 11. märtsi 2020. aasta kohtuotsus SF (Euroopa vahistamismäärus – vahistamismäärust täitvasse riiki tagasitoomise tagatis), C-314/18, EU:C:2020:191, punkt 47, ja analoogia alusel 27. mai 2014. aasta kohtuotsus Spasic, C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, punkt 77).

58 Selles kontekstis on sobiv meelde tuletada, et raamotsust tuleb tõlgendada nii, et see tagaks kooskõla nõuetega tagada asjaomaste isikute põhiõigused, pärssimata sealjuures liidu seadusandja poolt ette nähtud Euroopa vahistamismäärusel põhineva liikmesriikide õigusalase koostöö süsteemi tõhusust, mille põhielement on Euroopa vahistamismäärus, nagu liidu seadusandja on selle ette näinud (10. augusti 2017. aasta kohtuotsus Tupikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, punkt 63).

59 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 55, siis kuna vastastikuse usalduse põhimõte ja vastastikuse tunnustamise põhimõte, mis on Euroopa vahistamismääruse mehhanismi aluseks, ei ole automaatselt üle kantavad kolmandate riikide kohtute tehtud otsustele, siis võiks see, kui vahistamismäärust täitev õigusasutus peab konkreetse üksikjuhtumi asjaolusid arvestamata keelduma tagaotsitava üleandmisest raamotsuse artikli 4 punktis 5 toodud alusel, kahjustada ELL artikli 3 lõikes 2 sätestatud eesmärki ennetada vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal kuritegevust ja võidelda selle vastu.

60 Sellest järeldub, et raamotsuse artikli 4 punktis 5 ette nähtud täitmata jätmise aluse konkreetsel juhul kohaldamise üle otsustamine tuleb jätta vahistamismäärust täitvale õigusasutusele, kellel peab olema seejuures kaalutlusõigus, mis võimaldab tal hinnata iga üksikjuhtumit, võttes arvesse kõiki tähtsust omavaid asjaolusid ja eelkõige tagaotsitava suhtes kohtuotsuse tegemise asjaolusid kolmandas riigis, et tuvastada, kas selle isiku üleandmisest keeldumine võib kahjustada kõikide liikmesriikide õigustatud huvi ennetada vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal kuritegevust.

61 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotlusest, et eelotsusetaotluse esitanud kohus näib välistavat, et OLWd võiks ilma *contra legem* tõlgendamiseta kohaldada nii, et see annab vahistamismäärust täitvale õigusasutusele niisuguse kaalutlusõiguse.

62 Selle kohta tuleb esiteks märkida, et kuna raamotsusel puudub vahetu õigusmõju, siis ei ole liikmesriigi kohus kohustatud ainuüksi liidu õiguse alusel jätma kohaldamata riigisisest õigusnormi, mis on selle raamotsusega vastuolus (vt selle kohta 24. juuni 2019. aasta kohtuotsus Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, punkt 71 ja seal viidatud kohtupraktika).

63 Teiseks on liikmesriikide asutustel raamotsuse siduvusest tulenevalt küll kohustus tõlgendada riigisisesest õigust võimalikult suures ulatuses selle raamotsuse sõnastust ja eesmärki arvestades, et saavutada selles ette nähtud tulemus, kuid kooskõlalise tõlgendamise põhimõte ei saa olla aluseks riigisisese õiguse *contra legem* tõlgendusele (vt selle kohta 24. juuni 2019. aasta kohtuotsus Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, punktid 72, 73 ja 76 ning seal viidatud kohtupraktika).

64 Samas nõuab kooskõlalise tõlgendamise kohustus, et võetaks arvesse riigisisest õigust tervikuna ning kasutataks selles õiguses tunnustatud tõlgendusmeetodeid, et tagada asjasse puutuva raamotsuse täieulatuslik toime ja saavutada raamotsuse eesmärgiga kooskõlas olev tulemus (24. juuni 2019. aasta kohtuotsus Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, punkt 77 ja seal viidatud kohtupraktika).

65 Käesoleval juhul juhtis Madalmaade valitsus Euroopa Kohtu istungil tähelepanu sellele, et vastuvõtmisel on seaduseelnõu, mille eesmärk on muuta OLW artiklit 9 nii, et viia see raamotsusega kooskõlla.

66 Neil asjaoludel on eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne eelkõige hinnata, kas seda võimalikku seadusemuudatust arvestades võib Madalmaade õigust kohaldada nii, et see annaks raamotsusega kooskõlas oleva tulemuse.

67 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et raamotsuse artikli 4 punkti 5 tuleb tõlgendada nii, et kui liikmesriik otsustab selle sätte oma riigisisesesse õigusesse üle võtta, peab vahistamismäärust täitval õigusasutusel olema kaalutlusõigus tuvastamisel, kas Euroopa vahistamismääruse täitmisest tuleb keelduda selles sättes nimetatud alusel või ei tule seda teha.

Teine küsimus

68 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas raamotsuse artikli 3 punkti 2 ja artikli 4 punkti 5 tuleb tõlgendada nii, et mõlemas sättes sisalduvat mõistet „samad teod“ tuleb tõlgendada ühetaoliselt.

69 Väljakujunenud kohtupraktika järgi tuleneb nii liidu õiguse ühetaolise kohaldamise nõudest kui ka võrdsuse põhimõttega seotud nõuetest, et sellise liidu õigusnormi sõnastust, mis ei viita sõnaselgelt liikmesriikide õigusele õigusnormi tähenduse ja ulatuse kindlaksmääramiseks, tuleb tavaliselt kogu liidus tõlgendada autonoomselt ja ühetaoliselt ning sellise tõlgenduse andmisel tuleb lisaks õigusnormi sõnastusele arvesse võtta selle konteksti ja asjaomase õigusakti eesmärki (25. juuni 2020. aasta kohtuotsus Ministerio Fiscal (asutus, kes tõenäoliselt võib saada rahvusvahelise kaitse taotluse), C-36/20 PPU, EU:C:2020:495, punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika).

70 Mis puudutab täpsemalt raamotsuse artikli 3 punktis 2 toodud mõistet „samad teod“, siis Euroopa Kohus on nentinud, et kuna kõnealune säte ei sisalda selle mõiste osas viidet liikmesriikide õigusele, tuleb mõistet tõlgendada kogu liidus autonoomselt ja ühetaoliselt (vt selle kohta 16. novembri 2010. aasta kohtuotsus Mantello, C-261/09, EU:C:2010:683, punkt 38).

71 Euroopa Kohus on lisaks tõdenud, et mõiste „samad teod“ esineb ka Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni artiklis 54 ning arvestades selle artikli ja raamotsuse artikli 3 lõike 2 ühist eesmärki, mis on vältida isiku sama kuriteo eest uuesti kohtu alla andmist või tema üle kohtumõistmist, otsustas Euroopa Kohus, et neid kahte mõistet tuleb tõlgendada ühtemoodi, nii et nendega peetakse silmas ainult tegude sisulist laadi ja need hõlmavad omavahel lahutamatult seotud tegude kogumit, sõltumata nende tegude õiguslikust kvalifikatsioonist või kaitstud õiguslikust huvist (16. novembri 2010. aasta kohtuotsus Mantello, C-261/09, EU:C:2010:683, punktid 39 ja 40 ning seal viidatud kohtupraktika).

72 Samamoodi nagu raamotsuse artikli 3 lõige 2 ei sisalda ka raamotsuse artikli 4 punkt 5 ühtegi sõnaselget viidet liikmesriikide õigusele, mistõttu vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 69 viidatud kohtupraktikale tuleb selles sättes kasutatud mõiste „samad teod“ tähendust ja ulatust kogu liidus samuti tõlgendada autonoomselt ja ühetaoliselt ning selleks ei tule arvestada mitte üksnes nende sõnastust, vaid ka sätte konteksti ja asjaomase õigusnormiga järgitavat eesmärki.

73 Sellega seoses tuleb kõigepealt märkida, et see mõiste on sõnastatud täpselt samamoodi nagu raamotsuse artikli 3 lõikes 2.

74 Mis puudutab seejärel nende mõlema mõiste konteksti, siis tuleb märkida, et raamotsuse artikli 4 punkti 5 sõnastus on igal juhul võrreldav raamotsuse artikli 3 punkti 2 sõnastusega, kuid ainult viimasena nimetatud säte, milles on ette nähtud Euroopa vahistamismääruse „täitmata jätmise kohustuslikud alused“, puudutab teises liikmesriigis tehtud kohtuotsust, samas kui raamotsuse artikli 4 punkt 5, mis sisaldab ühte „täitmata jätmise vabatahtlikku alust“, viitab kolmandas riigis tehtud kohtuotsusele.

75 Sellistel asjaoludel nõuavad ühtsuse ja õiguskindluse põhjused, et nendes kahes sättes ja Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni artiklis 54 identselt sõnastatud mõistetel on samasugune ulatus (vt selle kohta 10. novembri 2016. aasta kohtuotsus Özçelik, C-453/16 PPU, EU:C:2016:860, punkt 33).

76 Asjaolu, et raamotsuse artikli 3 punkt 2 puudutab liidus tehtud kohtuotsuseid, samas kui selle artikli 4 punkt 5 viitab kolmandas riigis tehtud kohtuotsustele, ei saa iseenesest õigustada sellele mõistele erineva ulatuse omistamist.

77 *Ne bis in idem*'i põhimõtte kohaldamine eeldab kindlasti usaldust selle riigi karistusõiguse süsteemi suhtes, kus kohtuotsus tehti (vt selle kohta 9. märtsi 2006. aasta kohtuotsus Van Esbroeck, C-436/04, EU:C:2006:165, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika). Nagu nähtub aga käesoleva kohtuotsuse punktist 55, ei saa kolmandate riikide ja eelkõige nende karistusõiguse süsteemide suhtes eeldada sama kõrget usalduse taset nagu liikmesriikide vahel.

78 Siiski tuleb esiteks rõhutada, et just selle ebakindluse tõttu lisas liidu seadusandja täitmata jätmise vabatahtlike aluste, aga mitte täitmata jätmise kohustuslike aluste hulka asjaolu, et tagaotsitava suhtes on kolmandas riigis tehtud lõplik kohtuotsus.

79 Nii on liikmesriikidel võimalik piirata olukordi, milles vahistamismäärust täitev õigusasutus võib keelduda Euroopa vahistamismääruse täitmisest sellel alusel, lihtsustades seega tagaotsitavate üleandmist vastavalt raamotsuse artikli 1 lõikes 2 kehtestatud vastastikuse tunnustamise põhimõttele (6. oktoobri 2009. aasta kohtuotsus Wolzenburg, C-123/08, EU:C:2009:616, punktid 58 ja 59).

80 Lisaks, kuna – nagu nähtub vastusest esimesele küsimusele – vahistamismäärust täitval õigusasutusel peab raamotsuse artikli 4 punktis 5 ette nähtud täitmata jätmise vabatahtliku aluse kohaldamisel olema kaalutlusõigus, on sellel õigusasutusel võimalik tagaotsitava üleandmise otsustamisel võtta arvesse õiguspärast ootust, mis isikul võib olla asjaomase kolmanda riigi karistusõiguse süsteemi suhtes.

81 Teiseks oleks see, kui anda raamotsuse artikli 4 punktile 5 ja eelkõige selles sisalduvale mõistele „samad teod" kitsam ulatus kui raamotsuse artikli 3 punktis 2 ja Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni artiklis 54 toodud mõistetele, viimasena nimetatud sättega raskesti ühildatav, sest seda konventsiooni ei kohaldata mitte üksnes liikmesriikides, vaid ka konventsiooniga ühinenud kolmandates riikides.

82 Mis puudutab lõpuks selle sätte eesmärki, siis tuleb märkida, et samamoodi nagu raamotsuse artikli 3 punkti 2 puhul on raamotsuse artikli 4 punkti 5 eesmärk võimaldada vahistamismäärust täitval õigusasutusel tagada tagaotsitava õiguskindlus, võttes tema kaalutlusõiguse raames arvesse asjaolu, et isiku suhtes on tehtud lõplik kohtuotsus samade tegude osas teises riigis, ja see aitab samuti kaasa nendes sätetes toodud mõiste „samad teod" ühtsele tõlgendamisele.

83 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb teisele küsimusele vastata, et raamotsuse artikli 3 punkti 2 ja artikli 4 punkti 5 tuleb tõlgendada nii, et mõlemas sättes toodud mõistet „samad teod" tuleb tõlgendada ühetaoliselt.

Kolmas küsimus

84 Kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas raamotsuse artikli 4 punkti 5, mis seab selles sättes ette nähtud täitmata jätmise vabatahtliku aluse kohaldamise tingimuseks, et karistuse mõistmise korral on see kantud või täitmisel või ei saa seda enam karistuse mõistnud riigi õiguse alusel täita, tuleb tõlgendada nii, et see tingimus on täidetud juhul, kui tagaotsitav on samade tegude eest lõplikult süüdi mõistetud ja karistatud vangistusega, mille ta on karistuse mõistnud kolmandas riigis osaliselt ära kandnud ja mille ärakandmata osast on ta vabastatud selle riigi kohtuvälise asutuse otsusega, mis puudutab üldist armuandmist ka raskete kuritegude eest karistatutele ja mis ei põhine objektiivsetel karistuspoliitilistel kaalutlustel.

85 Raamotsuse artikli 4 punkti 5 kohaselt võib vahistamismäärust täitev õigusasutus keelduda Euroopa vahistamismääruse täitmisest, kui vahistamismäärust täitev õigusasutus teab, et tagaotsitava suhtes on samade tegude eest kolmandas riigis tehtud lõplik kohtuotsus ning „kui sellega on määratud karistus, on see kantud või täitmisel või ei saa seda enam karistuse määranud riigi õiguse alusel täita" (edaspidi „täitmise tingimus").

86 Selle kohta tuleb märkida, et raamotsuse artikli 4 lõige 5 viitab üldiselt „karistuse määranud riigi õigusele“, ilma et seejuures oleks täpsemalt kirjeldatud, miks on karistuse täideviimine võimatu.

87 Seega tuleb põhimõtteliselt tunnustada kõiki karistuse mõistnud kolmanda riigi õiguses ette nähtud armuandmise võimalusi, mille tagajärjel mõistetud karistust ei saa enam täita, ja seda olenemata muudest argumentidest, mis võivad puudutada teo raskust, armu andnud asutust ja armuandmise kaalutlusi.

88 Eeltoodust järeldub, et karistuse kandmisest vabastamine, mis on otsustatud karistuse mõistnud riigi õiguse alusel, ei ole *a priori* raamotsuse artikli 4 punkti 5 kohaldamisalast välistatud, sealhulgas juhul, kui seda on teinud kohtuväline asutus üldise armuandmisena ka raskete kuritegude eest karistatutele ja see ei põhine objektiivsetel karistuspoliitilistel kaalutlustel.

89 Sellist raamotsuse artikli 4 punkti 5 sõnastusel põhinevat tõlgendust kinnitavad selle sätte kontekst ja sellega järgitav eesmärk ning üldisemalt raamotsuse eesmärk.

90 Mis puudutab kõigepealt raamotsuse artikli 4 punkti 5 konteksti, siis tuleb esiteks märkida, et selles sättes ette nähtud täitmise tingimus on sõnastatud peaaegu identselt raamotsuse artikli 3 punktis 2 sisalduva tingimusega. Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni artikkel 54 sisaldab samuti sarnaselt sõnastatud tingimust.

91 Järelikult tuleb samadel põhjustel, nagu need on välja toodud käesoleva kohtuotsuse punktides 74–81, anda sellele tingimusele samasugune ulatus.

92 Teiseks tuleb märkida, et raamotsuse artikli 3 punktis 1 on sätestatud, et Euroopa vahistamismääruse täitmisest tuleb keelduda, „kui vahistamismääruse aluseks oleva süüteo puhul on vahistamismäärust täitvas liikmesriigis antud amnestia ning kui see riik oli pädev uurima süütegu siseriikliku kriminaalõiguse alusel“.

93 Amnestia, kuna selle eesmärk on põhimõtteliselt kaotada sellega hõlmatud tegude karistatavus tagajärjega, et sellise süüteo tõttu ei saa enam vastutusele võtta, ja kui selle eest on juba mõistetud karistus, lõpetatakse selle täitmine, tähendab põhimõtteliselt, et mõistetud karistust ei saa enam täita raamotsuse artikli 3 punkti 2 ja artikli 4 punkti 5 tähenduses.

94 Siiski ei saa asuda seisukohale, et kuna liidu seadusandja nägi raamotsuse artikli 3 punktis 1 ette vahistamismäärust täitvas liikmesriigis amnestia andmise juhtumi, soovis ta jätta raamotsuse artikli 3 punkti 2 ja artikli 4 punkti 5 kohaldamisalast välja kohtuotsuse teinud liikmesriigis antud amnestia või ka muud kohtuvälise asutuse poolt otsustatud armuandmisvõimalused.

95 Nimelt, nagu nähtub raamotsuse artikli 3 punkti 1 sõnastusest, puudutab see erijuhtu, mil tagaotsitava poolt toime pandud süütegu ei anna alust kriminaalmenetluse alustamiseks vahistamismäärust täitvas liikmesriigis seetõttu, et see on hõlmatud nimetatud liikmesriigis antud amnestiaga, samas kui raamotsuse artikli 4 punktis 5 ja artikli 3 punktis 2 ette nähtud täitmise tingimus puudutab täiesti erinevat olukorda, milles tagaotsitav on süüdi mõistetud kolmandas riigis või muus liikmesriigis kui vahistamismäärust täitvas liikmesriigis.

96 Seejärel, mis puudutab raamotsuse artikli 4 punktis 5 ette nähtud täitmise tingimuse eesmärki, siis nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 57, et see on vältida vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal süütegude karistamata jäämist.

97 Selle kohta tuleb märkida, et nagu nähtub ELTL artikli 67 lõikest 3, toob liidu eesmärk saada vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevaks alaks tema jaoks kaasa tagajärje, et ta peab püüdma tagada kõrge turvalisuse taseme kuritegevuse ennetamise ja selle vastu võitlemise meetmetega, politsei ja õigusasutuste ning muude pädevate asutuste tegevuse koordineerimise ja koostöö tagamise

meetmetega, samuti kriminaalasjades tehtud kohtuotsuste vastastikuse tunnustamisega ning vajaduse korral kriminaalõiguse alaste õigusaktide lähendamisega (27. mai 2014. aasta kohtuotsus Spasic, C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, punkt 62).

98 Selles kontekstis on täitmise tingimus eriti oluline, kuna juhul, kui see tingimus ei ole täidetud, ei kohaldata *ne bis in idem*'i põhimõtet ja tagaotsitav tuleb üle anda, et tema suhtes saaks läbi viia kriminaalmenetluse või täita talle mõistetud vabadusekaotusliku karistuse.

99 Raamotsuse artikli 4 punktis 5, artikli 3 punktis 2 ja Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni artiklis 54 sätestatud *ne bis in idem*'i põhimõttega ei soovita mitte üksnes vältida vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal lõplikult süüdi mõistetud isikute karistamata jäämist, vaid samuti tagada õiguskindlus sel viisil, et järgitakse riigiasutuste lõplikke otsuseid (vt selle kohta 27. mai 2014. aasta kohtuotsus Spasic, C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, punkt 77).

100 Kuid isiku, kelle suhtes on tehtud lõplik kohtuotsus, õiguskindlus on tõhusalt tagatud vaid siis, kui asjaomane isik teab, et kui ta on kord süüdi mõistetud ja talle mõistetud karistust ei saa enam karistuse mõistnud riigi õiguse järgi täita, võib ta liikuda liidus ilma, et peaks kartma sama teo eest uuesti vastutusele võtmist (vt selle kohta 11. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Bourquain, C-297/07, EU:C:2008:708, punktid 49–50), sama kehtiks juhul, kui kohtuväline asutus on otsustanud ta karistuse kandmisest vabastada üldise armuandmisena, mis ei põhine objektiivsetel karistuspoliitilistel kaalutlustel.

101 Tuleb siiski märkida, et erinevalt raamotsuse artikli 3 punktis 2 ette nähtud täitmata jätmise kohustuslikust alusest, mille kohaldamisel ei ole vahistamismäärust täitval õigusasutusel mingit kaalutlusõigust, peab tal olema – nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 60 – raamotsuse artikli 4 punktis 5 ette nähtud täitmata jätmise vabatahtliku aluse kohaldamisel kaalutlusõigus, mis võimaldab tal hinnata iga üksikjuhtumit, võttes arvesse kõiki tähtsust omavaid asjaolusid. Nende hulgas on eelkõige asjaolu, et tagaotsitavale on antud üldises korras armu, armuandmise ulatust ja selle andmise tingimusi.

102 Tähtsust omavate asjaolude hindamisel tuleb arvesse võtta käesoleva kohtuotsuse punktis 99 meelde tuletatud eesmärke, mida taotletakse raamotsuse artikli 4 punktiga 5, ning üldisemalt ELL artikli 3 lõikes 2 sätestatud kuritegevuse ennetamise ja selle vastu võitlemise eesmärki vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal.

103 Eelkõige peab vahistamismäärust täitev õigusasutus talle antud kaalutlusõiguse teostamisel kaaluma ühelt poolt karistamata jäämise ennetamist ja võitlust kuritegevuse vastu ning teiselt poolt asjaomase isiku õiguskindluse tagamist, et saavutada eesmärk kujundada liit vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevaks alaks vastavalt ELTL artikli 67 lõigetele 1 ja 3.

104 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kolmandale küsimusele vastata, et raamotsuse artikli 4 punkti 5, mis seab selles sättes ette nähtud täitmata jätmise vabatahtliku aluse kohaldamise tingimuseks, et karistuse mõistmise korral on see kantud või täitmisel või ei saa seda enam karistuse mõistnud riigi õiguse alusel täita, tuleb tõlgendada nii, et see tingimus on täidetud juhul, kui tagaotsitav on samade tegude eest lõplikult süüdi mõistetud ja karistatud vangistusega, mille ta on karistuse mõistnud kolmandas riigis osaliselt ära kandnud ja mille ärakandmata osast on ta vabastatud selle riigi kohtuvälise asutuse otsusega, mis puudutab üldist armuandmist ka raskete kuritegude eest karistatutele ja mis ei põhine objektiivsetel karistuspoliitilistel kaalutlustel. Vahistamismäärust täitev õigusasutus peab talle antud kaalutlusõiguse teostamisel kaaluma ühelt poolt karistamata jäämise ennetamist ja võitlust kuritegevuse vastu ning teiselt poolt asjaomase isiku õiguskindluse tagamist.

Kohtukulud

105 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (viies koda) otsustab:

1. **Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta, mida on muudetud nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsusega 2009/299/JSK, artikli 4 punkti 5 tuleb tõlgendada nii, et kui liikmesriik otsustab selle sätte oma riigisisesesse õigusesse üle võtta, peab vahistamismäärust täitval õigusasutusel olema kaalutlusõigus tuvastamisel, kas Euroopa vahistamismääruse täitmisest tuleb keelduda selles sättes nimetatud alusel või ei tule seda teha.**

2. **Raamotsuse 2002/584, mida on muudetud raamotsusega 2009/299, artikli 3 punkti 2 ja artikli 4 punkti 5 tuleb tõlgendada nii, et mõlemas sättes toodud mõistet „samad teod“ tuleb tõlgendada ühetaoliselt.**

3. **Raamotsuse 2002/584, mida on muudetud raamotsusega 2009/299, artikli 4 punkti 5, mis seab selles sättes ette nähtud täitmata jätmise vabatahtliku aluse kohaldamise tingimuseks, et karistuse mõistmise korral on see kantud või täitmisel või ei saa seda enam karistuse mõistnud riigi õiguse alusel täita, tuleb tõlgendada nii, et see tingimus on täidetud juhul, kui tagaotsitav on samade tegude eest lõplikult süüdi mõistetud ja karistatud vangistusega, mille ta on karistuse mõistnud kolmandas riigis osaliselt ära kandnud ja mille ärakandmata osast on ta vabastatud selle riigi kohtuvälise asutuse otsusega, mis puudutab üldist armuandmist ka raskete kuritegude eest karistatutele ja mis ei põhine objektiivsetel karistuspoliitilistel kaalutlustel. Vahistamismäärust täitev õigusasutus peab talle antud kaalutlusõiguse teostamisel kaaluma ühelt poolt karistamata jäämise ennetamist ja võitlust kuritegevuse vastu ning teiselt poolt asjaomase isiku õiguskindluse tagamist.**

Allkirjad